

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

จัดทำโดย นายสมศักดิ์ เตรียมแจ้งอรุณ
รหัส 1047

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

จัดทำโดย นายสมศักดิ์ เตรียมแจ้งอรุณ
รหัส 1047

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ไม่ได้มีการจัดทำฐานข้อมูล (database) ส่วนกลาง ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศที่มีอยู่กระจัดกระจายไปตามแฟ้มงานของเจ้าหน้าที่ในกองต่างๆ ทำให้ต้องใช้เวลาในการติดตามสืบค้น ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่จัดทำขึ้นมีรูปแบบและมาตรฐานไม่เหมือนกัน และส่วนใหญ่ยังขาดการจัดเก็บข้อมูลที่แสดงถึงต้นทุน (cost) และผลประโยชน์ (benefit) ของการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการบริหารองค์การระหว่างประเทศ นอกจากนี้ การขาดการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศดังกล่าวสำหรับใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและการดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ ย่อมมีผลกระทบต่อ การดำเนินภารกิจของกรมองค์การฯ ในการส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในองค์การระหว่างประเทศ และทำให้การตัดสินใจทางด้านนโยบายต่อการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศและการดำเนินนโยบายการทูตแบบพหุภาคีของไทยขาดประสิทธิภาพได้

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และตอบสนองการดำเนินภารกิจของกรมองค์การฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในองค์การระหว่างประเทศ โดยอาศัยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ได้รับจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็นกับเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย รวมทั้งผลการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกับสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศแก่ประชาชน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 และความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ทำการศึกษาที่กรมองค์การฯ มาวิเคราะห์ในเชิงสัมพันธ์สาเหตุและผลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ควรจัดเก็บ แนวทางและวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ และที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

สำหรับประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์และสมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในภารกิจต่างๆ ของหน่วยงาน ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดทำขึ้นและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลควรเริ่มต้น

จากองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทยก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติที่มีโครงการความร่วมมือหรือมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย และมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ โดยครอบคลุมรายละเอียดที่แสดงถึงต้นทุนและผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินใจทางด้านนโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศหรือการบริหารองค์การระหว่างประเทศ

แนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การใช้แนวทางแบบบูรณาการ (integrated approach) ในการดำเนินงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการจัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกันและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ตลอดจนช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (participation) การเป็นหุ้นส่วน (partnership) และความเป็นเจ้าของ (ownership) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ควรดำเนินงานจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบโครงการเพื่อให้มีทรัพยากรเพิ่มเติม (additional resource) ทั้งกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการ โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็นช่วง (phase) อย่างต่อเนื่อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและการเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ เมื่อคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของพัฒนาระบบฐานข้อมูลการต่างประเทศ หรือ MFA Databank กรมองค์การฯ ควรให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank โดยการจัดโครงสร้างข้อมูลองค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล และจัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเพื่อบรรจุไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank ตลอดจนเสริมสร้างความตระหนัก ติดตามและกำกับดูแลรวมทั้งดำเนินการมาตรการบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์การฯ มีความรับผิดชอบในการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้งานระบบของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองและความยั่งยืนของระบบฐานข้อมูลดังกล่าวด้วย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ” ถือเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ประจำปี 2552 รายงานนี้ได้มุ่งเน้นความสำคัญของการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ (database) ซึ่งจะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ และมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สามารถนำมาดำเนินการ เพื่อส่งเสริมบทบาทของกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ในการกำกับดูแลการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของไทย ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการศึกษาในครั้งนี้จะมีส่วนช่วยสนับสนุนให้กรมองค์การฯ มีแนวทางและเป้าหมายในการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปดำเนินการได้ในรูปโครงการหรืองานประจำ เพื่อสนับสนุนภารกิจของกรมองค์การฯ ต่อไป

ผู้เขียนขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณคณะที่ปรึกษารายงานการศึกษาส่วนบุคคล อันประกอบด้วย ดร. อนุสนธิ์ ชินวรรโณ อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศ อาจารย์ที่ปรึกษา เอกอัครราชทูต สุจิตรา หิรัญพฤกษ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์ ซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงรายงานนี้ให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณ นายเชษฐพันธ์ มากสัมพันธ์ หัวหน้ากลุ่มวิจัยและพัฒนา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และนางสาวสุชาทิพย์ จึงวิสิฐธน เจ้าหน้าที่บริหาร โครงการพัฒนาฐานข้อมูลเชิงลึก (ภายใต้โครงการ Global Intelligence Unit) สำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้ให้ความกระจ่างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศและให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เหมาะสมและเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

ในท้ายนี้ ผู้เขียนขอแสดงความขอบคุณ นางสาวจันทร์ทิพา ภูตระกูล ผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และเจ้าหน้าที่ของสถาบันฯ ทุกท่าน ซึ่งได้เสียสละแรงกายแรงใจในการจัดการฝึกอบรม ตลอดจนการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมทั้งหลายจนสามารถสำเร็จหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 ด้วยดีทุกประการ

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	3
1.3 ขอบเขตการศึกษา	3
1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา	4
บทที่ 2 กรอบแนวความคิดในการศึกษา	5
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล	5
2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการฐานข้อมูล	7
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	9
3.1 วิธีการศึกษา	9
3.2 แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	9
บทที่ 4 ผลการศึกษา	10
4.1 การศึกษาประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ที่สมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล	10
4.2 การศึกษาแนวทางและวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ	21
4.3 การศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ	24
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	30
5.1 สรุปผลการศึกษา	30
5.2 ข้อเสนอแนะ	31
บรรณานุกรม	34
ประวัติผู้เขียน	35

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างแบบพิมพ์ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ	12
ตารางที่ 2 ข้อมูลกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ที่จัดทำตามตัวอย่าง แบบพิมพ์ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ	13

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	โครงสร้างการทำงานของ MFA Databank	25
ภาพที่ 2	การนำเสนอข้อมูลที่เปิดเผยได้จากฐานข้อมูลหลักของกระทรวงฯ ไปแสดงผล ในหน้าเว็บไซต์	26
ภาพที่ 3	โครงสร้างข้อมูลภายในของ MFA Databank	28

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงการต่างประเทศโดยกรมองค์การระหว่างประเทศมีภารกิจเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงในภูมิภาคและสังคมโลก โดยการมีบทบาทอย่างแข็งขันในเวทีระหว่างประเทศ รักษาพันธกรณีของไทยภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติและสนธิสัญญาต่างๆ ที่ไทยเป็นภาคี เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ และหาแนวทางในการใช้ประโยชน์จากการเป็นภาคีสนธิสัญญาและอนุสัญญาให้เกิดประโยชน์สูงสุด¹

ในการกำกัับดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของไทยนั้น ฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ (database) จะเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดท่าทีและการตัดสินใจทางดำเนินนโยบายต่อประเด็นปัญหาระดับโลกหรือระดับภูมิภาคที่มีการพิจารณาในเวทีองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมบทบาทที่สร้างสรรค์

¹ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ พ.ศ. 2545 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 จ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2543 กำหนดให้กรมองค์การระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) กำหนดนโยบายและท่าทีของประเทศไทยต่อองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ ที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ

(2) ประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม และการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ

(3) กำกับและดูแลการดำเนินการเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ และองค์กรเอกชนต่างประเทศให้เป็นไปโดยถูกต้องตามพันธกรณีแห่งกฎบัตรสหประชาชาติ กฎหมายระหว่างประเทศ และความตกลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของประเทศไทย

(4) ปฏิบัติการอื่นใดที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

และการดำเนินงานของไทยในองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเวทีสหประชาชาติและองค์กรระดับภูมิภาคต่างๆ

อย่างไรก็ดี ในช่วงเวลาที่ผ่านมา โดยเหตุที่กรมองค์การระหว่างประเทศมีจำนวนข้าราชการในการปฏิบัติงานทั้งสายการทูตและสายสนับสนุนจำกัดมากในระหว่าง 40 - 50 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณชิ้นงานจำนวนมากในระหว่าง 2,000 - 3,000 เรื่องต่อปี¹ ทำให้กรมองค์การฯ ต้องทำงานในลักษณะเชิงรับ เพื่อให้งานประจำหรืองานเร่งด่วนที่เข้ามาในแต่ละวันสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เจ้าหน้าที่ในกองต่างๆ จะเป็นผู้จัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเองในรูปแบบที่ตนเห็นเหมาะสมหรือสามารถหาข้อมูลได้เพื่อใช้ประโยชน์กับงานประจำหรืองานเร่งด่วน ซึ่งบางครั้งก็ไม่สามารถดำเนินการได้ทันหรือข้อมูลที่จัดทำได้ขาดความสมบูรณ์ เพราะไม่ได้เตรียมการกันมาก่อน ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและข้อมูลความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศที่มีอยู่จึงกระจัดกระจายไปตามแฟ้มงานและแฟ้มข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ในกองต่างๆ เป็นผู้จัดเก็บเอง เนื่องจากไม่ได้มีการจัดทำฐานข้อมูลส่วนกลางไว้ และทำให้ต้องใช้เวลาในการติดตามสืบค้น ซึ่งในยามที่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับข้อมูลอย่างทันทั่วถึง ก็อาจไม่สามารถติดตามตัวเจ้าหน้าที่ได้ทัน

โดยปกติข้าราชการของกรมองค์การฯ จะมีการโยกย้ายตามวาระไปประจำการตามสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลไทยในต่างประเทศหรือหมุนเวียนไปปฏิบัติงานในกรมกองอื่นๆ หากไม่มีการส่งผ่านแฟ้มงานที่ดี ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เคยจัดเก็บไว้ก่อนอาจสูญหาย และเป็นภาระให้เจ้าหน้าที่ที่มารับหน้าที่ใหม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นจัดทำข้อมูลกันใหม่ ทำให้ขาดความต่อเนื่องของการจัดเก็บข้อมูลได้ นอกจากนี้ ข้อมูลที่เจ้าหน้าที่ของกองต่างๆ จัดทำกันเอง ก็มีรูปแบบและสาระที่แตกต่างกัน เนื่องจากไม่ได้กำหนดส่วนประกอบของข้อมูลให้เป็นมาตรฐาน ทำให้บางครั้งเกิดปัญหาในการเปรียบเทียบข้อมูลที่เจ้าหน้าที่แต่ละคนจัดทำขึ้นซึ่งมักพบเห็นได้ในกรณีที่กรมองค์การฯ ต้องรวบรวมข้อมูลองค์การระหว่างประเทศจากกองต่างๆ เพื่อจัดเตรียมแฟ้มข้อมูลสำหรับการเข้าเยี่ยมชมการะหรือการพบปะหารือของบุคคลสำคัญ

ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่กองต่างๆ จัดเก็บส่วนใหญ่ขาดข้อมูลรายละเอียดที่แสดงถึงต้นทุน (cost) และผลประโยชน์ (benefit) ที่ไทยได้รับจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินใจทางค่านโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศหรือการบริหารองค์การระหว่างประเทศ ตัวอย่างข้อมูลต้นทุน ได้แก่ เงินบริจาคหรือสิ่งของ เอกสิทธิ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลไทยจัดให้แก่องค์การระหว่างประเทศ และข้อมูลผลประโยชน์ ได้แก่

¹ จากตัวเลขสถิติของฝ่ายสารบรรณ กองกลาง สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ กรมองค์การระหว่างประเทศมีปริมาณงานหนังสือเข้าจากกระทรวงทบวงกรม สถานทูตและสถานกงสุลต่างๆ ในปี 2550 และ 2551 จำนวนมากถึง 2,788 และ 2,419 เรื่อง ตามลำดับ โดยไม่รวมงานโทรเลขเข้า ซึ่งไม่ได้มีการจัดเก็บตัวเลขสถิติเป็นรายการ

กิจกรรมโครงการความช่วยเหลือที่องค์การระหว่างประเทศให้แก่รัฐบาลไทย เป็นต้น

การขาดการจัดทำฐานข้อมูลส่วนกลางทำให้กรมองค์การฯ มีความเสี่ยงในเรื่องการสูญหายของเอกสารความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ที่จัดเก็บไว้ตามแฟ้มหนังสือเก่า เช่น ความตกลง บันทึกความเข้าใจ หนังสือมอบอำนาจและหนังสือสำคัญอื่นๆ ซึ่งในทางปฏิบัติองค์การระหว่างประเทศบางองค์การก็ไม่ได้มีการจัดเก็บต้นฉบับหรือคู่มือฉบับความตกลงเป็นอย่างดี และแม้กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศจะได้จัดเก็บต้นฉบับหรือคู่มือฉบับความตกลง แต่ควรมีการจัดเก็บสำเนาไว้ที่กรมองค์การฯ เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าและอ้างอิงต่อไป

นอกจากนั้น กรมองค์การฯ ยังเสียโอกาสในการกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์และควรเผยแพร่สู่สาธารณชน เช่น ความร่วมมือระหว่างไทยกับสหประชาชาติและผลการดำเนินงานของกรมองค์การฯ ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา เพื่อตอบสนองนโยบายการทูตเพื่อประชาชนหรือการทูตสาธารณะ (Public Diplomacy)

การขาดฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศดังกล่าวสำหรับใช้เป็นพื้นฐานสำคัญในการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและการดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ ย่อมมีผลกระทบต่อการดำเนินภารกิจของกรมองค์การฯ ในการส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในองค์การระหว่างประเทศ และทำให้การตัดสินใจทางด้านนโยบายต่อการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศและการกำหนดท่าทีของไทยต่อประเด็นปัญหาในระดับโลกหรือระดับภูมิภาคมีแนวโน้มที่จะเป็นไปบนพื้นฐานของประสบการณ์ของผู้ตัดสินใจนโยบายมากกว่าข้อมูลสถิติหรือข้อเท็จจริง ซึ่งมีส่วนทำให้การดำเนินนโยบายการทูตแบบพหุภาคีของไทยขาดประสิทธิภาพได้

1.2 วัตถุประสงค์

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์และตอบสนองการดำเนินภารกิจของกรมองค์การฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในองค์การระหว่างประเทศ

1.3 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

1.3.1 การกำหนดประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ และสมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

1.3.2 การศึกษาแนวทางและวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่คำนึงถึงประสิทธิภาพ และความยั่งยืนในการดำเนินการ

1.3.3 การศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและการเชื่อมโยงกับ ผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

กรมองค์การฯ มีแนวทางและเป้าหมายในการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ที่ชัดเจน ซึ่งสามารถนำไปดำเนินการได้ในรูป โครงการหรืองานประจำ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ของกรมองค์การฯ ทั้งในด้านการประสานงาน และการกำกับดูแลการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือ ทางวิชาการขององค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน และแผนงานขององค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผลประโยชน์ทางการพัฒนาของไทยมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

ในด้านการพัฒนาบริหารองค์กร การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศจะมีส่วนช่วยส่งเสริมกรมองค์การฯ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การบริหารงานขององค์กรชั้นนำส่วนใหญ่ ทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันหรือการอยู่รอดในยุค โลกาภิวัตน์ และมีการกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546¹ โดยการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ ของกรมองค์การฯ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อมูลสถิติเป็นหัวใจของการวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารประเทศของรัฐบาล การกำหนดมาตรการและโครงการปฏิบัติการ การจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการและโครงการเหล่านั้น เพื่อความผาสุกของประชาชน บนพื้นฐานของข้อมูลสถิติที่ถูกต้องและมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ว่าในปัจจุบันจะมีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลายแห่งได้ให้ความหมายหรือคำนิยามของข้อมูล ฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูล รวมถึงหลักการจัดทำฐานข้อมูลที่แตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด แต่โดยทั่วไปแล้วก็มีความหมายและหลักการสำคัญคล้ายคลึงกัน

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล

เอกสารบทเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลของสถาบันการศึกษาต่างๆ อาทิ

¹ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 เรื่องการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา 11 บัญญัติว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้”

มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ความหมายหรือคำนิยามของข้อมูล
ฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูล¹ ดังนี้

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในองค์กรหรือในสิ่งแวดล้อม
ทางกายภาพ ก่อนหน้าที่จะนำมาจัดเรียงหรือจัดกลุ่มให้อยู่ในรูปแบบที่คนทั่วไปจะเข้าใจหรือ
นำไปใช้ได้ บางสถาบันการศึกษาให้ความหมายว่า ข้อมูล คือ ข้อมูลดิบซึ่งเกิดจากเหตุการณ์ข้อเท็จจริง
ต่างๆ อาจเป็นตัวเลข ข้อความ รูปภาพและเสียง โดยเป็นข้อมูลที่ยังไม่ผ่านกระบวนการจัดทำหรือ
ประมวลผลข้อมูล

ฐานข้อมูล (Database) หมายถึง แหล่งที่เก็บรวบรวมข้อมูลและความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล
หรือหมายถึง แหล่งที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล (data collection) หรือเพิ่มข้อมูลที่ถูกจัดเก็บ
ไว้ในระบบคอมพิวเตอร์ โดยที่ข้อมูลเหล่านั้นจะต้องมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สามารถสืบค้นได้
(retrieval) สามารถแก้ไขข้อมูลได้ (modified) สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างข้อมูลได้
(update) หรือจัดเรียงได้ (sort)

ระบบฐานข้อมูล (Database System) หมายถึง การพัฒนาเพิ่มข้อมูล โดยการรวบรวม
เพิ่มข้อมูลหลายๆ เพิ่มเข้าด้วยกัน มีการขจัดความซ้ำซ้อนของข้อมูลออก และเก็บเพิ่มข้อมูลเหล่านี้
ไว้ที่ศูนย์กลาง เพื่อการใช้งานและควบคุมดูแลรักษาพร้อมกัน เมื่อต้องการใช้งานและเป็นผู้มีสิทธิที่จะ
ใช้ข้อมูล ก็สามารถดึงข้อมูลที่ต้องการออกไปใช้ได้ ข้อมูลบางส่วนอาจใช้ร่วมกับผู้อื่นได้ แต่บางส่วน
ผู้มีสิทธิเท่านั้นจึงจะสามารถใช้ได้ ระบบฐานข้อมูลมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ฐานข้อมูล ระบบจัดการ
ฐานข้อมูล และบุคลากร โดยบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการฐานข้อมูล คือ ผู้บริหาร
ฐานข้อมูล

ระบบฐานข้อมูลจะทำงานผ่านระบบจัดการฐานข้อมูล (Database Management System -
DBMS) ซึ่งเป็นโปรแกรมซอฟต์แวร์ที่ใช้จัดการฐานข้อมูลและทำหน้าที่เกี่ยวกับการนิยามข้อมูล
การจัดการข้อมูล การดูแลความปลอดภัยและความถูกต้องของข้อมูล การฟื้นฟูสภาพข้อมูลและควบคุม
ภาวะการทำงานพร้อมกัน และการจัดทำพจนานุกรมข้อมูล ประโยชน์ของระบบจัดการฐานข้อมูล
ดังกล่าวที่มีต่อระบบฐานข้อมูล ได้แก่ การลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล การควบคุมความถูกต้อง
ของข้อมูล มีความเป็นอิสระของข้อมูล มีความปลอดภัยของข้อมูลสูง มีการกำหนดสิทธิในการใช้ข้อมูล
การฟื้นฟูสภาพข้อมูลโดยอัตโนมัติเมื่อระบบเกิดความเสียหาย การดูแลผู้ใช้หลายคนให้สามารถทำงาน
พร้อมกัน และการใช้ข้อมูลร่วมกันโดยมีการควบคุมจากศูนย์กลาง ทั้งนี้ ระบบจัดการฐานข้อมูล
มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ส่วนการจัดการฐานข้อมูล ส่วนประมวลผลสอบถาม ส่วนแปลภาษา

¹ <http://home.kku.ac.th/kchaiy/Access/index.html>, <http://sot.swu.ac.th/cp342/lesson01/index.htm>
และ <http://mfatix.com/home/node/20>

นิยามข้อมูล และส่วนรหัสอ็อบเจกต์ของ โปรแกรมประยุกต์

สำหรับหลักการจัดทำฐานข้อมูลนั้น การจัดทำฐานข้อมูลที่ดีต้อง 1) มีระเบียบและง่ายต่อการจัดการ การนำคอมพิวเตอร์มาใช้กับฐานข้อมูลจะช่วยเพิ่มความเร็วในการค้นหาข้อมูลและจัดเก็บข้อมูลให้มากยิ่งขึ้น และ 2) มีการวางแผนที่ดี ทราบวัตถุประสงค์ของการใช้งานและข้อมูลที่ต้องการบันทึกไว้ในระบบคอมพิวเตอร์

2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการฐานข้อมูล¹

2.2.1 ระบบฐานข้อมูลกลาง (Centralized Database) หมายถึง การบริหารจัดการข้อมูลด้วยการเก็บข้อมูลที่ใช้งานไว้ที่ศูนย์ข้อมูลที่เดียว ทุกหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกที่ต้องการใช้ข้อมูลจำเป็นต้องทำการเชื่อมต่อกับศูนย์ข้อมูลตลอดเวลาระหว่างการใช้งาน ซึ่งข้อดีของการบริหารจัดการแบบระบบฐานข้อมูลกลาง คือ ข้อมูลที่ผู้ใช้ทุกคนใช้มีความทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ผู้ใช้งานทุกคนเห็นข้อมูลเดียวกันในทันที (Real-time) ข้อเสียของระบบฐานข้อมูลกลาง คือ ความเร็วในการเชื่อมต่อกับข้อมูลจากหน่วยงานที่อยู่ภายนอกศูนย์ข้อมูลมักจะต่ำกว่าการเชื่อมต่อภายในศูนย์ข้อมูล และหากสถานการณ์เชื่อมต่อระหว่างศูนย์ข้อมูลกับหน่วยงานที่อยู่ภายนอกศูนย์ข้อมูลขัดข้อง จะทำให้ผู้ใช้งานที่อยู่ภายนอกศูนย์ข้อมูลดังกล่าวไม่สามารถใช้งานระบบได้

2.2.2 ระบบฐานข้อมูลลอกแบบ (Duplicated Database) หมายถึง การบริหารจัดการข้อมูล ที่นอกจากจะมีการจัดเก็บไว้ที่ส่วนกลางแล้ว ยังมีการลอกแบบระบบงานและทำซ้ำข้อมูลทั้งหมดเก็บไว้ที่สำนักงานในต่างประเทศหรือที่ตั้งอยู่ห่างออกไปจากสำนักงานใหญ่ด้วย ในลักษณะเดียวกับศูนย์สำรองข้อมูล ระบบฐานข้อมูลแบบนี้จำเป็นต้องมีระบบการ Synchronize ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสูง เพื่อให้ผู้ใช้ที่อยู่ต่างสำนักงานสามารถทำงานบนฐานข้อมูลเดียวกันได้

2.2.3 ระบบฐานข้อมูลกระจาย (Decentralized Database) หมายถึง การบริหารจัดการข้อมูลด้วยการเก็บข้อมูลที่ศูนย์ข้อมูลกลาง และมีการกระจายการเก็บข้อมูลตามหน่วยงานที่มีผู้ใช้งานตั้งอยู่ กล่าวคือจะมีข้อมูลหลักอยู่ที่ศูนย์ข้อมูลกลางและมีการ Synchronize ข้อมูลกับหน่วยงานที่อยู่ภายนอกศูนย์ข้อมูลกลางตามระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้ข้อมูลในสถานที่ต่างๆ มีความทันสมัย ข้อดีของการบริหารจัดการแบบระบบฐานข้อมูลกระจาย คือ การเชื่อมต่อข้อมูลมีความเร็วกว่าแบบระบบฐานข้อมูลกลาง เนื่องจากข้อมูลอยู่ในที่ตั้งของหน่วยงานที่ใช้งาน ซึ่งหากสถานการณ์เชื่อมต่อระหว่างศูนย์ข้อมูลกลางและหน่วยงานที่อยู่ภายนอกศูนย์ข้อมูลขัดข้อง ผู้ใช้งานยังสามารถใช้งานระบบได้ตามปกติ ส่วนข้อเสียของการบริหารจัดการแบบระบบฐานข้อมูลกระจาย คือ ผู้ใช้อาจ

¹ รายงานการศึกษาส่วนบุคคล เรื่อง “การพัฒนาระบบงานอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ สามารถปฏิบัติงานได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั่วโลก” หน้า 10 ของนายสุรพล มณีพงษ์ การศึกษอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 53 สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน ประจำปี 2550

ไม่สามารถเห็นข้อมูลภายนอกหน่วยงานได้แบบ Real-time เนื่องจากต้องรอเวลาให้ข้อมูลระหว่างที่ตั้งของหน่วยงานต่างๆ มีการ Synchronize ข้อมูลระหว่างกันก่อน

กระทรวงการต่างประเทศได้ใช้การบริหารจัดการฐานข้อมูลแบบระบบฐานข้อมูลกลาง (Centralized Database) กล่าวคือ การทำงานของข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศทุกคน ไม่ว่าจะด้วยคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลบนโต๊ะทำงานหรือคอมพิวเตอร์แบบพกพา (Notebook) นอกสถานที่จะเป็นการทำงานด้วยระบบการบริหารจัดการฐานข้อมูลที่มีการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดไว้ที่เดียวที่คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Servers) ของกระทรวงฯ ซึ่งตั้งอยู่ที่อาคารถนนศรีอยุธยา (โดยอยู่ระหว่างการสร้างระบบสำรองข้อมูลที่อาคารกรมการกงสุล ถนนแจ้งวัฒนะ) คอมพิวเตอร์ทุกเครื่องของข้าราชการทุกคนของกระทรวงฯ จึงจำเป็นต้องเชื่อมต่อเข้ากับคอมพิวเตอร์แม่ข่ายของกระทรวงฯ ตลอดเวลาที่ใช้งาน

ดังนั้น การศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศนี้จึงได้คำนึงถึงแนวความคิดเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลและการบริหารจัดการฐานข้อมูลดังกล่าวข้างต้นในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ต้องการจัดเก็บ การศึกษาแนวทางและวิธีการจัดเก็บเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของข้อมูล และการกำหนดที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ง่ายต่อผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศโดยสอดคล้องกับการบริหารจัดการฐานข้อมูลแบบระบบฐานข้อมูลกลาง (Centralized Database) ของกระทรวงฯ

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

3.1 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ จะอาศัยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงและเหตุผลที่จะนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ควรจัดเก็บ แนวทางและวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ และที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ โดยใช้ความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ทำการศึกษาที่กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศเป็นระยะเวลามากกว่า 18 ปี และอาศัยความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3.2 แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาที่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็น การสอบถาม และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย รวมทั้งความเห็นและคำแนะนำของที่ประชุมระหว่างผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยหรือสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทยที่มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในโอกาสต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกับสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศแก่ประชาชน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ณ กระทรวงการต่างประเทศ และนำข้อมูลที่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงสัมพันธภาพของเหตุและผล ในส่วนของที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ผู้ทำการศึกษาได้สนทนากับเจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศและสำรวจความเห็นของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เหมาะสมและมีการเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ สามารถจำแนกการพิจารณาออกตามขั้นตอนการจัดทำฐานข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล

ประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์และสมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในภารกิจต่างๆ ของหน่วยงาน สำหรับกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีภารกิจหลักในด้านการประสานงานและการกำกับดูแลการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ทางการเมือง สังคมและการพัฒนาของไทยนั้น ย่อมมีความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเพื่อการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดท่าทีและการตัดสินใจทางด้านนโยบายต่อประเด็นปัญหาในระดับโลกหรือระดับภูมิภาคที่มีการพิจารณาในเวทีองค์การระหว่างประเทศ ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดทำขึ้นและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลจึงควรเริ่มต้นจากองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติที่มีโครงการความร่วมมือหรือมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย¹ และมีรายละเอียด

¹ ในปัจจุบันมีองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติ (United Nations system) และองค์การที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหประชาชาติที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 27 องค์การ จำนวน 33 สำนักงาน อันประกอบด้วย

1. สำนักงานองค์การที่เน้นเฉพาะหรือมีโครงการ/กิจกรรมระดับประเทศ (UN Country Team in Thailand) ได้แก่ ADB, FAO, ICAO, IFC, ILO SRO, IOM CO, UNISDR, UNAIDS CO, UNDP CO, UNEP, UNESCO, UNFPA CO, UNHCR, UNICEF CO, UNIDO, UNIFEM, UNOCHA, UNODC, UNOHCHR, UNOPS, World Bank (IBRD) และ WHO

2. สำนักงานองค์การที่เน้นเฉพาะโครงการ/กิจกรรมระดับภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค (UN and affiliated agencies with regional focus) ได้แก่ ILO RO, IOM RO, ITU, UNAIDS RST, UNDP RCB, UNESCAP, UNFPA RO, UNICEF EARPO, UPU, WFP และ UNCCD

นอกจากนั้น ประเทศไทยยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานองค์การระหว่างรัฐบาล (intergovernmental organizations) และองค์การที่มีใช้รัฐบาล (non-governmental organizations) หรือองค์กรเอกชนอีกเป็นจำนวนมาก

เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ

ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศควรประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา วัตถุประสงค์และบทบาทหน้าที่ กฎบัตร ธรรมนูญหรือข้อบังคับ รวมทั้งสมาชิกขององค์การ มีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์การทั้งโครงสร้างองค์การ (organization structure)¹ โครงสร้างแผนงาน (programme structure) และโครงสร้างสำนักงานหรือสำนักเลขาธิการ (secretariat structure)² ตลอดจนประวัติผู้บริหารองค์การ

ข้อมูลความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศควรประกอบด้วยประวัติ ความสัมพันธ์ การเป็นสมาชิกของไทย สำนักงานในประเทศไทยและหัวหน้าสำนักงาน ความตกลงที่ทำกับรัฐบาลไทย และมีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับกิจกรรมหรือโครงการความร่วมมือที่ให้แก่งานของหน่วยงานของไทย โดยเปรียบเทียบกับเงินค่าบำรุงองค์การหรือเงินบริจาคโดยสมัครใจของรัฐบาลไทย เพื่อแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ (benefit) และต้นทุน (cost) ในการดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ควรจัดเก็บอย่างต่อเนื่องในแบบอนุกรมเวลา (time series) เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ

แม้ว่าข้อมูลองค์การระหว่างประเทศของแต่ละองค์การที่ได้มีการจัดทำกันมาเดิมอาจมีสาระภาษาที่ใช้เรียก ความหมายหรือขอบเขตของข้อมูลส่วนใดส่วนหนึ่งที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่เพื่อประโยชน์หรือความสะดวกในการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างองค์การระหว่างประเทศต่างๆ การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในทางปฏิบัติก็มีความจำเป็นที่จะต้องหาข้อยุติหรือข้อสรุปที่เหมาะสมเกี่ยวกับภาษาที่ใช้เรียก ความหมายหรือขอบเขตของข้อมูลในส่วนนั้น โดยอาศัยการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กรมองค์การฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย เพื่อปรับข้อมูลของแต่ละองค์การที่จัดทำใหม่ให้มีความสอดคล้องกันหรือสามารถเปรียบเทียบกันได้

ตัวอย่างแบบพิมพ์ (template) ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดทำและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล ดังต่อไปนี้

¹ UNESCAP เรียก โครงสร้างการประชุม (conference structure)

² UNFPA เรียก โครงสร้างองค์การ (organizational structure)

ตารางที่ 1 : ตัวอย่างแบบพิมพ์ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

ชื่อองค์การระหว่างประเทศภาษาไทย (ชื่อภาษาอังกฤษและตัวย่อ)		(สัญลักษณ์)
ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ		
ข้อมูลทั่วไป		
1. ประวัติ / ความเป็นมา		
2. วัตถุประสงค์ / บทบาทหน้าที่		
3. กฎบัตร / ธรรมนูญ / ข้อบังคับองค์การ		(แนบกฎบัตร / ธรรมนูญ / ข้อบังคับองค์การ)
4. สมาชิก		
โครงสร้างองค์การ		
1. องค์การหลัก / องค์การย่อย และการประชุม		
2. ประธานองค์การหลัก / องค์การย่อย		(แนบประวัติ)
สำนักงาน		
1. สำนักงานใหญ่ / สำนักเลขาธิการ		
2. หัวหน้าสำนักงาน / ผู้บริหาร		(แนบประวัติ)
3. สำนักงานภูมิภาค / สำนักงานประเทศ		
การดำเนินงาน		
1. แผนการดำเนินงาน (programme of work)		
2. กิจกรรม / โครงการ และงบประมาณ		
ข้อมูลความสัมพันธ์กับประเทศไทย		
1. ประวัติความสัมพันธ์ / ความเป็นมา		
2. สำนักงานในประเทศไทย		
3. หัวหน้าสำนักงาน / ผู้แทน		(แนบประวัติ)
4. ความตกลงกับรัฐบาลไทย		(แนบความตกลง)
5. กิจกรรม / โครงการ และงบประมาณ		(เก็บข้อมูลแบบอนุกรมเวลา)
6. เงินค่าบำรุงองค์การ / เงินบริจาคโดยสมัครใจของรัฐบาลไทย		(เก็บข้อมูลแบบอนุกรมเวลา)

ตัวอย่างข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดทำตามแบบพิมพ์ (template) ดังกล่าวข้างต้น

**ตารางที่ 2 : ข้อมูลกองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ที่จัดทำ
ตามตัวอย่างแบบพิมพ์ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ**

กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (United Nations Population Fund - UNFPA)		
ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ		
ข้อมูลทั่วไป		
1. ประวัติ / ความเป็นมา	<p>กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ก่อตั้งขึ้นในปี 2512 (ค.ศ. 1969) ภายใต้ชื่อ “กองทุนสหประชาชาติเพื่อกิจการด้านประชากร” (United Nations Fund for Population Activities) ต่อมา ในปี 2530 (ค.ศ. 1987) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติได้มีข้อมติให้เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ” (United Nations Population Fund) โดยยังคงใช้ชื่อย่อ UNFPA เหมือนเดิม และให้ถือวันที่ 11 กรกฎาคมของทุกปีเป็นวันประชากรโลก</p>	
2. วัตถุประสงค์ / บทบาทหน้าที่	<p>กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) เป็นกองทุนของสหประชาชาติที่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนาทางด้านประชากรที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยปัจจุบัน UNFPA ได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศกำลังพัฒนา 159 ประเทศทั่วโลก รวมปริมาณความช่วยเหลือทั้งสิ้นกว่า 6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และเน้นการดำเนินงาน 3 ด้าน คือ (1) อนามัยการเจริญพันธุ์ การวางแผนครอบครัวและอนามัยทางเพศ (2) ประชากรและการพัฒนา และ (3) การสร้างกระบวนการและกลไกสนับสนุน</p> <p>เป้าหมายในการดำเนินงานของ UNFPA ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การยกระดับสุขภาวะด้านการเจริญพันธุ์ ซึ่งถือเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าถึงการรักษาที่รวดเร็ว ได้ผล และปลอดภัย และการลดการเสียชีวิตและการเจ็บป่วยของผู้หญิงในช่วงก่อนและหลังคลอดบุตรเป็นจำนวนมากทั่วโลก 	

	<ol style="list-style-type: none"> 2. การสร้างภาวะปลอดภัยให้แก่หญิงมีครรภ์ เช่น การวางแผนครอบครัวเพื่อป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การให้ความรู้เรื่องการทำคลอดและการดูแลตัวเองทั้งก่อนและหลังตั้งครรภ์ และการลดการเสียชีวิตก่อน ระหว่างและหลังคลอด 3. การส่งเสริมเด็กและเยาวชนให้มีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อยู่ในประเทศพัฒนาน้อยที่สุดหรืออยู่ในพื้นที่ชายขอบ 4. การป้องกันเชื้อไวรัสเอชไอวี และโรคเอดส์ 5. การส่งเสริมความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย 6. การเข้าถึงและการสร้างวัฒนธรรมใหม่ที่เอื้ออำนวยต่อการเผยแพร่แนวความคิดด้านสิทธิมนุษยชนในภาคปฏิบัติ 7. การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน 8. การจัดหาผลิตภัณฑ์ด้านความปลอดภัยทางการเจริญพันธุ์ในชนิดและปริมาณที่ถูกต้องสำหรับแต่ละสถานการณ์ ในสถานที่ เวลา และราคาที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์ 9. การให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดสถานการณ์ฉุกเฉินเร่งด่วน 10. การสร้างเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน
3. กฎบัตร / ธรรมนูญ / ข้อบังคับองค์กร	(แนบกฎบัตร / ธรรมนูญ / ข้อบังคับองค์กร)
4. สมาชิก	สมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศ
โครงสร้างองค์กร	
1. องค์กรหลัก / องค์กรย่อย และการประชุม	<p>คณะกรรมการบริหาร (Executive Board) ของ UNFPA เป็นคณะกรรมการบริหารชุดเดียวกับของ UNDP ประกอบด้วยประธาน 1 คน และรองประธาน 4 คนจากภูมิภาคต่างๆ กัน และมีสมาชิกคณะกรรมการบริหาร 36 ประเทศจากกลุ่มภูมิภาคต่างๆ ได้แก่ ภูมิภาคแอฟริกา 8 ประเทศ ภูมิภาคเอเชีย 7 ประเทศ ภูมิภาคลาตินอเมริกาและแคริบเบียน 5 ประเทศ ภูมิภาคยุโรปตะวันออก 4 ประเทศ และภูมิภาคยุโรปตะวันตกและประเทศอื่นๆ 12 ประเทศ</p>

<p>2. ประธานองค์กรหลัก / องค์กรย่อย</p>	 <p>นาย Mohammad Khazaee (อิหร่าน) ประธานคณะกรรมการบริหาร (Executive Board) ของ UNDP/UNFPA สำหรับปี 2552 (แบบประวัติ)</p>
<p>สำนักงาน</p>	
<p>1. สำนักงานใหญ่ / สำนักเลขาธิการ</p>	<p>โครงสร้างสำนักงานของ UNFPA ประกอบด้วย สำนักงานใหญ่ สำนักงานระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค และสำนักงานระดับประเทศ (country offices)</p> <p>สำนักงานใหญ่ของ UNFPA ตั้งอยู่ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และทำหน้าที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวนโยบายในการดำเนินงานของ UNFPA และกำกับดูแลการบริหารงานและการเงิน</p> <p>สำนักงานใหญ่ประกอบด้วยส่วนงานต่างๆ อาทิ Office of the Executive Director, Division for Oversight Services, Division for Human Resources</p>
<p>2. หัวหน้าสำนักงาน / ผู้บริหาร</p>	 <p>นาง Thoraya Ahmed Obaid (ซาอุดีอาระเบีย) ผู้อำนวยการบริหาร ของ UNFPA (แบบประวัติ)</p>
<p>3. สำนักงานภูมิภาค / สำนักงานประเทศ</p>	<p>UNFPA มีสำนักงานระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาคใน 5 ภูมิภาคของโลก ได้แก่</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1. ภูมิภาคแอฟริกา 2. ภูมิภาครัฐอาหรับ 3. ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก 4. ภูมิภาคยุโรปตะวันออกและเอเชียกลาง 5. ภูมิภาคลาตินอเมริกาและแคริบเบียน <p>และสำนักงานระดับประเทศ (country offices) 112 แห่ง</p>
การดำเนินงาน	
1. แผนการดำเนินงาน (programme of work)	UNFPA ได้พัฒนาแผนการดำเนินงานระดับโลก (Global Programme) ซึ่งจะประกอบกรดำเนินงานสำหรับประเทศที่ต้องการความช่วยเหลือในการวางแผนตามความต้องการของแต่ละประเทศ
2. กิจกรรม / โครงการ และงบประมาณ	http://www.unfpa.org/exbrd/2007/secondsession/dpfpa_2007_19.doc
ข้อมูลความสัมพันธ์กับประเทศไทย	
1. ประวัติความสัมพันธ์ / ความเป็นมา	<p>กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) เริ่มดำเนินการครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อปี 2514 โดยโครงการความช่วยเหลือภายใต้วงจรรแรกของ UNFPA ในประเทศไทยประจวบกับการเริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ระหว่างปี 2515 - 2519 ซึ่งเป็นครั้งแรกที่นโยบายทางด้านประชากรได้รับการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาฯ เพื่อลดอัตราการเพิ่มของประชากรจากร้อยละ 3 ต่อปีลงเหลือร้อยละ 2.5 ต่อปี นับตั้งแต่โครงการความช่วยเหลือภายใต้วงจรรแรกจนถึงวงจรรที่ 6 UNFPA ได้ให้ความช่วยเหลือประเทศไทยทางการวางแผนครอบครัว อนามัยแม่และเด็ก ข้อมูลข่าวสาร การศึกษาและการสื่อสาร การเก็บข้อมูลเบื้องต้น พลวัตของประชากร ประชากรและสิ่งแวดล้อม สตรี และการพัฒนาผู้สูงอายุ ตลอดจนความร่วมมือทางด้านวิชาการระหว่างประเทศกำลังพัฒนา (TCDC)</p> <p>ภายใต้วงจรรร่วมมือที่ 7 (ปี 2540 - 2544) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้อยู่ในกลุ่ม C ในการได้รับความช่วยเหลือจาก UNFPA เนื่องจากประเทศไทยประสบผลสำเร็จตามเกณฑ์วัดที่กำหนดโดยที่ประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยประชากรและการพัฒนา (International Conference on Population and Development - ICPD)</p>

	<p>ทำให้ความช่วยเหลือจาก UNFPA ลดลงเหลือเพียงทางด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ โดยมีการดำเนินโครงการหลัก 3 โครงการ คือ</p> <p>(1) โครงการนำร่องทางด้านการบริหารจัดการในการให้บริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ในจังหวัดพะเยาและปัตตานี (2) การวิจัยทางด้านมิติหญิงชาย (Gender) และอนามัยการเจริญพันธุ์ และ</p> <p>(3) ความร่วมมือทางด้านอนามัยการเจริญพันธุ์กับประเทศกำลังพัฒนาภายใต้กรอบความร่วมมือ South-South Cooperation</p> <p>ภายใต้วงจรร่วมมือที่ 8 (ปี 2545 - 2549) ไทยได้รับการจัดอันดับความช่วยเหลือให้อยู่ในกลุ่ม B ทำให้ได้รับความช่วยเหลือมากขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากปัญหาการระบาดของโรคเอดส์ที่ยังรุนแรง ภายใต้วงจรมีได้แบ่งการดำเนินงานหลักออกเป็น 2 ด้านคือ (1) อนามัยการเจริญพันธุ์ และ (2) ยุทธศาสตร์ด้านประชากรและการพัฒนา</p> <p>ปัจจุบันการดำเนินโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับ UNFPA อยู่ภายใต้วงจรที่ 9 (2550 - 2554) โดยมีวงเงินความช่วยเหลือ 8.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมปริมาณความช่วยเหลือที่ UNFPA ให้แก่ประเทศไทยนับตั้งแต่ปี 2514 - 2554 เป็นเงินทั้งสิ้นมากกว่า 50 ล้านดอลลาร์สหรัฐ</p>
<p>2. สำนักงานในประเทศไทย</p>	<p>UNFPA มีสำนักงานผู้แทนประจำประเทศไทย ซึ่งเป็นสำนักงานระดับประเทศ (country office) และได้ยกสถานะกลุ่มบริการด้านเทคนิคระดับประเทศ (CST) ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ ให้เป็นสำนักงานระดับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก</p>
<p>3. หัวหน้าสำนักงาน / ผู้แทน</p>	 <p>นาย Najib M. Assifi ผู้แทน UNFPA ประจำประเทศไทย และรองผู้อำนวยการภูมิภาค สำนักงาน UNFPA ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (แนบประวัติ)</p>

<p>4. ความตกลงกับ รัฐบาลไทย</p>	<p>หนังสือแลกเปลี่ยนระหว่างรองเลขาธิการสหประชาชาติกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเกี่ยวกับสำนักงานผู้แทน UNFPA ในประเทศไทย ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2543 (ค.ศ. 2000) และ 2 สิงหาคม 2543 (ค.ศ. 2000) โดยอ้างอิงความตกลงระหว่างกองทุนพิเศษแห่งสหประชาชาติกับรัฐบาลไทยเกี่ยวกับความช่วยเหลือจากกองทุนพิเศษเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2503 (ค.ศ. 1960) (แนบหนังสือแลกเปลี่ยน)</p>
<p>5. กิจกรรม / โครงการ และงบประมาณ</p>	<p>สำหรับโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยกับ UNFPA ภายใต้แผนความร่วมมือในวงจรที่ 9 (2550-2554) ประกอบด้วย</p> <p>1. <u>ระดับประเทศ</u></p> <p>ภายใต้แผนความร่วมมือดังกล่าว ประกอบด้วย 2 แผนงานย่อย ได้แก่ อนามัยการเจริญพันธุ์ (Reproductive Health – RH) และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาประชากร (Population Development Strategies – PDS) ทั้งนี้ UNFPA ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปี (Annual Work Plan: AWP) ซึ่งภายใต้แผนงานย่อยทั้งสองมี 6 โครงการ</p> <p>แผนงานด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ มีความเชื่อมโยงกับนโยบาย และแผนงานด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของประเทศไทย โดยโครงการ Strengthen Access to and Utilization of Reproductive Health Information, Counselling and Service (RH Plus) เชื่อมโยงกับงานที่กรมอนามัยดำเนินอยู่ คือ (1) งานแม่และเด็กที่เชื่อมโยงกับโครงการสายใยรัก และ (2) งานอนามัยวัยรุ่น</p> <p>โครงการข้างต้นที่ดำเนินงานโดยกรมอนามัย มีพื้นที่โครงการใน 4 จังหวัด ได้แก่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน นราธิวาส และสงขลา ทั้งนี้ กิจกรรมจะดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ ดังนี้ 1. การคลอดที่ปลอดภัย (Making Motherhood Safe - MMS) (แม่ฮ่องสอนและนราธิวาส)</p> <p>2. การที่ผู้ชาย/สามีมีส่วนร่วมในการดูแลภรรยาในขณะตั้งครรภ์ (Men as Partner in Maternal Health - MPM) (ใน 4 จังหวัด และโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขที่สนใจเข้าร่วมโครงการ)</p> <p>3. การส่งเสริมงานด้านอนามัยทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ในหญิงบริการและผู้ให้บริการ (Strengthening Sexual and Reproductive</p>

Health among Sex Workers and their Clients - SSRH) (ลำปาง นราธิวาส และสงขลา) 4. อนามัยทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ ในกลุ่มวัยรุ่น (Youth Sexual and Reproductive Health - YSRH) (ลำปาง และนราธิวาส)

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และ UNFPA ร่วมกันดำเนินงานภายใต้แผนงานด้านการพัฒนา ประชากร โดยดำเนินงาน โครงการ THA9P15A – South to South Cooperation in Reproductive Health and Population Development มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงาน/สถาบันของไทย ในการเป็น Centre of Excellence ทั้งในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค โดยกิจกรรมหลักคือ การจัดฝึกอบรมหลักสูตรนานาชาติให้แก่ประเทศ กำลังพัฒนาในเอเชียและแปซิฟิก สำหรับแผนการดำเนินกิจกรรม South – South ของปี 2552 ประกอบด้วย การจัดหลักสูตรฝึกอบรม นานาชาติ การพัฒนาศักยภาพของสถาบันที่จะจัดหลักสูตร การสร้าง เครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการติดตามประเมินผล นอกจากนี้ จะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงานไทยแล้ว โครงการ THA9P15A ดังกล่าวยังเป็นความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนา ศักยภาพของบุคลากรของประเทศกำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียและ แปซิฟิก 13 ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา จีน มองโกเลีย ลาว พม่า เวียดนาม เนปาล ศรีลังกา บังกลาเทศ อินโดนีเซีย ติมอร์-เลสเต ภูฏาน และไทย

2. ระดับภูมิภาค

สำนักงานภูมิภาคของ UNFPA ที่นครนิวยอร์ก ได้ย้ายมาที่ กรุงเทพฯ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2551 โดยเป็นสำนักงานวิชาการที่มี เจ้าหน้าที่ระดับผู้เชี่ยวชาญ การดำเนินงานจะเป็นในลักษณะการจัดหา ผู้เชี่ยวชาญให้ประเทศต่างๆ ในภูมิภาคและโครงการระดับภูมิภาค

รัฐบาลไทยและ UNFPA ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อถ่ายทอด ความรู้ไปยังประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ภายใต้กรอบความร่วมมือ South – South Cooperation ซึ่งที่ผ่านมา กิจกรรมหลักคือ การจัดหลักสูตรฝึกอบรมนานาชาติ ดังนั้น สำนักงาน ภูมิภาคของ UNFPA ซึ่งย้ายมาตั้งอยู่ในประเทศไทยจะช่วยขยาย บทบาทของไทยในการเป็นภาคีความร่วมมือเพื่อการพัฒนา การเป็น

	ศูนย์กลางทางด้านวิชาการและการริเริ่มความร่วมมือในรูปแบบใหม่ๆ เช่น การจัดฝึกอบรมนานาชาติร่วมกัน การส่งผู้เชี่ยวชาญไทยไปปฏิบัติงานในระดับภูมิภาค และการทำวิจัยร่วมกัน เป็นต้น
6. เงินค่าบำรุงองค์กร / เงินบริจาคโดยสมัครใจของรัฐบาลไทย	กระทรวงสาธารณสุขบริจาคเงินอุดหนุนงบประมาณปกติของ UNFPA ปีละ 96,000 ดอลลาร์สหรัฐ

4.2 การศึกษาแนวทางและวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

จากประสบการณ์ของผู้ทำการศึกษาในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศ และจากการสอบถามความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศของเจ้าหน้าที่หลายคนในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย เห็นพ้องกันว่าแนวทาง (approach) และวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จะมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลทางต้นทุนและความยั่งยืนในการดำเนินการ คือ การใช้แนวทางแบบบูรณาการ (integrated approach) ในการดำเนินงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย ซึ่งสามารถจะให้ข้อคิดเห็นหรือคำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนข้อมูลความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศ ได้เข้ามามีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการในขณะเดียวกัน การดำเนินงานโดยรวมมีมือกับสำนักงานผู้ประสานงานท้องถิ่นแห่งสหประชาชาติ (UN Resident Coordinator) และสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีความสำคัญ อาทิ ประวัติความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ กิจกรรม/โครงการความร่วมมือขององค์กรสหประชาชาติที่ดำเนินการอยู่ในประเทศไทย เงินค่าบำรุงองค์กรของสหประชาชาติจากหน่วยงานต่างๆ ของไทย ก็จะช่วยให้ได้รับความร่วมมือในการสำรวจ รวบรวม วิเคราะห์และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ซึ่งทำให้ข้อมูลที่จัดทำขึ้นมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกันและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ทั้งนี้ แนวทางแบบบูรณาการดังกล่าวจะช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (participation) การเป็นหุ้นส่วน (partnership) และความเป็นเจ้าของ (ownership) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ

อนึ่ง การประชุมหารือร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กรมองค์การฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติเกี่ยวกับข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดเก็บได้ มักทำให้พบเห็นและมีความเข้าใจปัญหาความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศที่มีอยู่ได้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น และอาจนำไปสู่การพิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือของไทยกับองค์การระหว่างประเทศให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นบนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน

นอกจากนั้น โดยที่การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศต้องอาศัยกำลังเจ้าหน้าที่ผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการรวบรวมจัดเก็บข้อมูล ซึ่งปกติเจ้าหน้าที่กรมองค์การฯ จะมีภารกิจประจำติดพันเป็นจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่งบประมาณประจำปีของกรมองค์การฯ ที่ได้รับในแต่ละปีก็มีจำนวนจำกัด ทำให้ไม่สามารถใช้จ่ายงบประมาณมาใช้จ้างเหมาที่ปรึกษาในการจัดทำฐานข้อมูลได้ ดังนั้น การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศจึงควรดำเนินการในรูปโครงการเพื่อให้มีทรัพยากรเพิ่มเติม (additional resource) ทั้งกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการ และเนื่องจากในปัจจุบันมีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศ

เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากและองค์การระหว่างประเทศที่มีอยู่ก็มีพัฒนาการตามกาลสมัย จึงมีความจำเป็นต้องจัดทำฐานข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยควรแบ่งการดำเนินการออกเป็นช่วง (phase) และครอบคลุมถึงการปรับปรุงเว็บไซต์ (website) ของกรมองค์การฯ ด้วย

ในการจัดทำโครงการที่เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ กรมองค์การฯ อาจพิจารณาเสนอเป็นโครงการความร่วมมือกับสำนักงานผู้ประสานงานท้องถิ่นแห่งสหประชาชาติ (Office of the UN Resident Coordinator) หรือสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย (UNDP Country Office in Thailand) การจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับสำนักงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทยจะช่วยให้มีทรัพยากรเพิ่มเติมมาใช้ในการดำเนินการและเป็นการประหยัดงบประมาณของกรมองค์การฯ ตลอดจนได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของสหประชาชาติในการดำเนินการ ซึ่งจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน รวมทั้งทำให้ข้อมูลที่จัดทำร่วมกันมีความสอดคล้องกันและเป็นที่ยอมรับของหน่วยงานของสหประชาชาติด้วย อย่างไรก็ตาม โครงการความร่วมมือทางด้านการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ย่อมขึ้นอยู่กับแนวนโยบายความร่วมมือและเงินงบประมาณของสำนักงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทยว่าจะเอื้ออำนวยหรือไม่ด้วย

สำหรับการจัดทำข้อเสนอโครงการที่เกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการจากรัฐบาลไทยนั้น กรมองค์การฯ อาจพิจารณาเสนอเป็นโครงการภายใต้โครงการสนับสนุนภารกิจต่างประเทศแบบบูรณาการ (Foreign Missions' Integrated Project - FMIP)¹ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ

¹ โครงการสนับสนุนภารกิจต่างประเทศแบบบูรณาการ (Foreign Missions' Integrated Project - FMIP) เป็นงบประมาณสำหรับส่วนราชการใช้ร่วมกัน ตั้งไว้ที่กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อรองรับการทำงานแบบบูรณาการของส่วนราชการที่มีภารกิจด้านการต่างประเทศให้สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศในลักษณะการบูรณาการระหว่างกระทรวงอย่างมีเอกภาพและประสิทธิภาพ

โดยที่การดำเนินการเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศเป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการ ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนงานรักษาและส่งเสริมผลประโยชน์ของไทยในต่างประเทศมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการพัฒนากลไกในการจัดงบประมาณแบบบูรณาการระหว่างส่วนราชการ ภายใต้กรอบโครงการสนับสนุนภารกิจต่างประเทศแบบบูรณาการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ เกิดความซ้ำซ้อน ขาดการวางแผนและประสานทิศทางการดำเนินงาน โดยได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2550 ภายใต้โครงการ FMIP หน่วยงานที่มีภารกิจด้านต่างประเทศ ทั้งหน่วยงานในประเทศที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานในต่างประเทศ ได้แก่ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานในต่างประเทศของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจได้ร่วมกันดำเนินการ ตั้งแต่การวางแผนยุทธศาสตร์ กำหนดกลยุทธ์ จัดทำแผนการดำเนินงานและกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้การดำเนินการด้านต่างประเทศมีเอกภาพ สามารถผลักดันนโยบายต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคีให้เห็นผลชัดเจนยิ่งขึ้น ลดความซ้ำซ้อนและทำให้การใช้งบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับโครงการย่อยภายใต้โครงการ FMIP โดยเป็นโครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ด้านต่างประเทศ ตามนโยบายต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศของรัฐบาลไทย ซึ่งสอดคล้องกับกรอบ ประเด็นยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ โครงการ FMIP ประจำปีในเรื่องการส่งเสริมบทบาท ของไทยในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศโดยเฉพาะสหประชาชาติ และเป็นโครงการบูรณาการ ที่เกิดจากการคิดร่วมกันวางแผนร่วมกัน โดยหน่วยงานระดับกระทรวง 2 หน่วยงานขึ้นไป ดังนั้น ข้อเสนอโครงการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งใช้แนวทางแบบบูรณาการในการ ดำเนินงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กร สหประชาชาติในประเทศไทย จึงมีโอกาสสูงที่จะได้รับการอนุมัติงบประมาณในการดำเนินการ แต่ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวงเงินงบประมาณประจำปีที่มีการจัดสรรให้แก่โครงการ FMIP และจำนวน ข้อเสนอโครงการย่อยทั้งหมดของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ภายใต้โครงการ FMIP ด้วย

สำหรับการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ในกรณีที่การจ้างเหมา ผู้ทรงคุณวุฒิหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาหรือการจ้างเหมาที่ปรึกษาให้จัดทำ ผลผลิตมีค่าใช้จ่ายสูง และเห็นว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยโดยทั่วไปอาจไม่มีความรู้ความชำนาญ เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่ดีเพียงพอเท่ากับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์กรฯ หรือ สำนักงานองค์กรสหประชาชาติ กรมองค์กรฯ อาจเลือกใช้วิธีจัดจ้างเหมาบริการบุคคลเพื่อปฏิบัติงาน จัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีค่าใช้จ่ายต่ำกว่า โดยมีขั้นตอนการสรรหาและคัดเลือก เจ้าหน้าที่โครงการที่เข้มงวด ทั้งการสอบข้อเขียน ซึ่งประกอบด้วยทดสอบความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ สหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศ และทักษะการแปลภาษาไทยเป็นอังกฤษและภาษาอังกฤษ เป็นไทย และการสอบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้เจ้าหน้าที่จัดทำฐานข้อมูลที่มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับองค์การ ระหว่างประเทศเป็นอย่างดี และเมื่อเริ่มดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลแล้ว ก็อาจต้องมีกลไกในการกำกับ ดูแลการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศของเจ้าหน้าที่โครงการดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้น ผ่านการตรวจสอบของ ผู้ประสานงานโครงการ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์กรฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยหรือ สำนักงานองค์กรสหประชาชาติ และที่ประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกับสำนักงาน องค์กรสหประชาชาติในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเป็นลำดับ

แม้ว่าการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องในรูปแบบ โครงการเพื่อให้มีทรัพยากรเพิ่มเติมมาใช้ในการดำเนินการ แต่หากไม่สามารถจัดทำเป็นโครงการ เพื่อขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการได้ ก็อาจต้องอาศัยงบประมาณประจำปีของกรมองค์กรฯ ในงบดำเนินงาน หมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ หรืองบประมาณประจำปีของกระทรวงฯ ใน งบรายจ่ายอื่นมาใช้ดำเนินการจัดจ้างเหมาบริการบุคคลเพื่อจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ อย่างไรก็ดี เมื่อมีการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่งและ

ไม่สามารถจัดหางบประมาณมาใช้ในการดำเนินการได้แล้ว ก็มีความจำเป็นต้องถ่ายโอนไปเป็นภารกิจประจำ โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์การฯ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศใดให้เป็นผู้จัดทำและปรับปรุงข้อมูลองค์การระหว่างประเทศนั้นให้ทันสมัย โดยมีเจ้าหน้าที่หรือคณะทำงานของกรมองค์การฯ ทำหน้าที่กำกับดูแลฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในภาพรวม เพื่อให้การจัดทำ ปรับปรุงและใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศมีความยั่งยืนในระยะยาว

4.3 การศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

ในการศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและการเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ มีความจำเป็นต้องคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการพัฒนาฐานข้อมูลการต่างประเทศ เพื่อให้ฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นสามารถบูรณาการกับฐานข้อมูลด้านอื่นๆ ภายใต้ฐานข้อมูลการต่างประเทศเดียวกันของกระทรวงฯ

กระทรวงการต่างประเทศโดยสำนักนโยบายและแผนและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ได้ร่วมกันพัฒนาระบบฐานข้อมูลการต่างประเทศ หรือ MFA Databank¹ เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนข้าราชการกระทรวงฯ ให้สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นด้วยการเป็นสื่อกลางสำหรับการรวบรวมข้อมูลการต่างประเทศที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายให้เป็นระบบและเชื่อมโยงถึงกัน ทำให้ประหยัดเวลาในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ และสะดวกต่อการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ตลอดจนช่วยการประมวลผลข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ซึ่งจะเสริมสร้างประสิทธิภาพในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายในการดำเนินงานของกระทรวงการต่างประเทศ และส่งเสริมการพัฒนากระทรวงฯ

¹ ฐานข้อมูลการต่างประเทศ หรือ MFA Databank มีที่มาจากการเป็นผลผลิตของโครงการพัฒนาฐานข้อมูลเชิงลึก 70 ประเทศ ซึ่งเป็นโครงการย่อยภายใต้โครงการ Global Economics Intelligence (GEI) โดยแรกเริ่มเดิมทีฐานข้อมูลนี้มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อใช้สำหรับบันทึกข้อมูลประเทศที่สำนักนโยบายและแผนได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยทำการวิจัยข้อมูลเชิงลึกของประเทศคู่ค้าของไทยจำนวน 70 ประเทศ อย่างไรก็ตามความสามารถของระบบฐานข้อมูลที่สำนักนโยบายฯ และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้ร่วมกันพัฒนาขึ้นมา มีมากกว่าที่จะใช้เพียงการบันทึกข้อมูลประเทศเพียงอย่างเดียว ในขณะที่กระทรวงการต่างประเทศก็ประสบปัญหาการกระจายของข้อมูลตามกรมกองต่างๆ และการสับเปลี่ยนโยกย้ายบุคลากรภายในกระทรวงฯ ทำให้เกิดความยากลำบากในการติดต่อขอข้อมูล ซึ่งเป็นผลให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก การพัฒนาฐานข้อมูลประเทศให้เป็นฐานข้อมูลเชิงบูรณาการ โดยรวบรวมข้อมูลทางด้านการต่างประเทศในทุกๆ ด้านให้อยู่ในฐานข้อมูลเดียวกันจึงก่อกำเนิดขึ้นมา

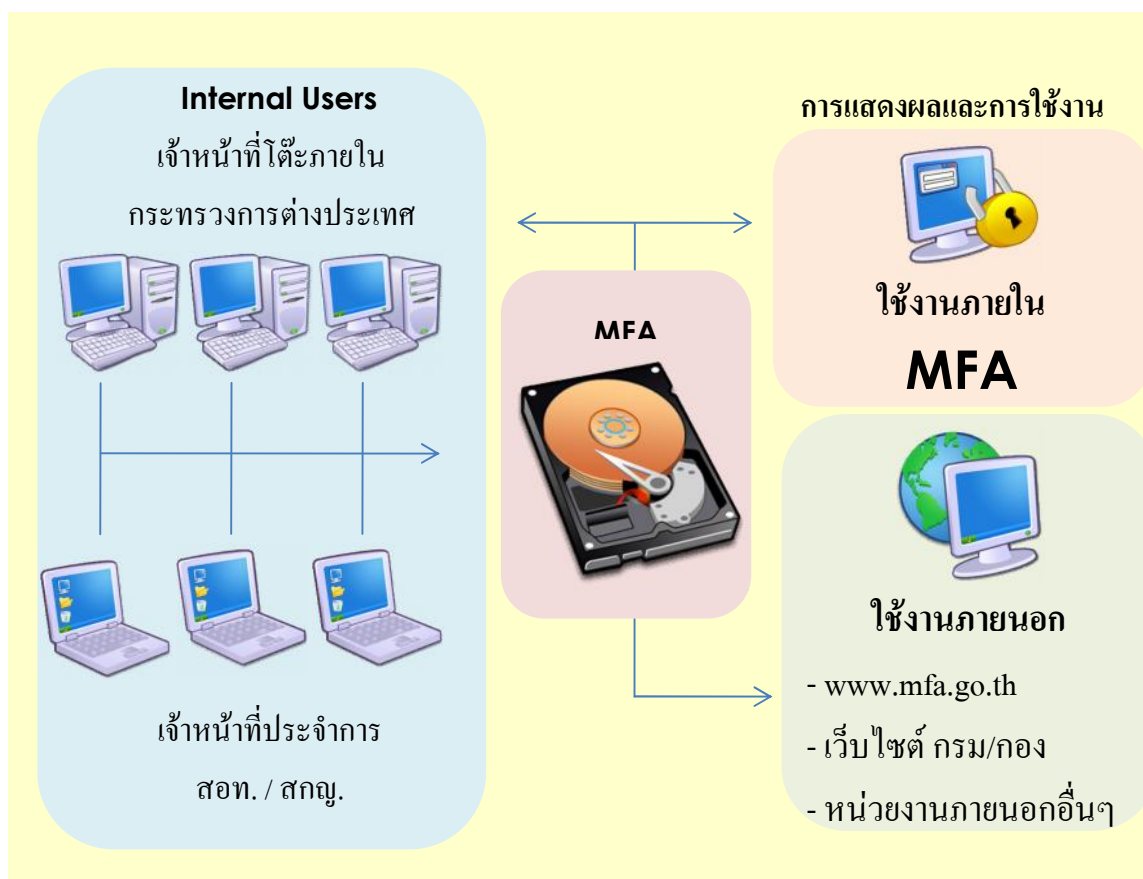
ไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อีกหนึ่งทางหนึ่งด้วย

MFA Databank เป็นระบบฐานข้อมูลกลางภายในกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งต้องอาศัยเจ้าหน้าที่กระทรวงฯ เป็นผู้ทำการบันทึกข้อมูล การทำงานของระบบนี้อาจพิจารณาได้เป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ โครงสร้างการทำงานของ MFA Databank และ โครงสร้างข้อมูลภายในของ MFA Databank

1) โครงสร้างการทำงานของ MFA Databank

ระบบฐานข้อมูล MFA Databank มีองค์ประกอบหลักคือ ผู้ใช้งานหรือ Internal Users ที่จะเป็นผู้ทำการบันทึกข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลหรือดาวน์โหลดข้อมูลจากฐานข้อมูล โดยใช้ระบบสื่อสารภายในกระทรวงฯ หรือ MFA Portal เป็นสื่อกลางในการเข้าสู่ฐานข้อมูลเพื่อทำการบันทึกหรือค้นหาข้อมูล ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 : โครงสร้างการทำงานของ MFA Databank

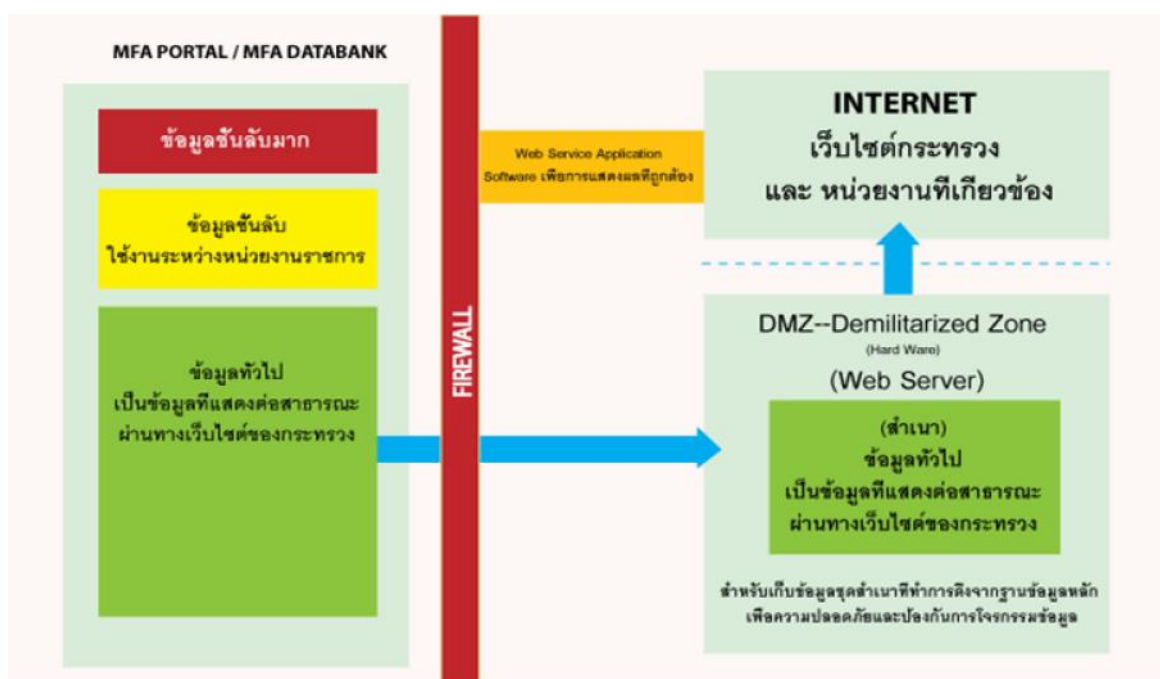

นอกจากนั้น ยังมีการพัฒนาระบบให้สามารถนำข้อมูลที่เปิดเผยได้ในฐานข้อมูลไปแสดงผลในหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงฯ www.mfa.go.th หรือเว็บไซต์ของกรมกองต่างๆ ที่เปิดให้สาธารณะเข้าชม เพื่อเป็นการลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน ซึ่งการพัฒนาระบบนี้อยู่ในระหว่างดำเนินการ

ของศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและผู้พัฒนาซอฟต์แวร์ ทั้งนี้ ผู้ใช้ระบบผ่านทางเว็บไซต์ของกระทรวงฯ จะสามารถอ่านข้อมูลและสั่งพิมพ์ข้อมูลได้เพียงประการเดียว แต่ไม่สามารถคัดแปลงหรือแก้ไขข้อมูลในระบบได้

สิ่งที่จำเป็นต้องทำความเข้าใจคือ ฐานข้อมูลและเว็บไซต์มีความแตกต่างกันในเชิงการทำงาน ฐานข้อมูลมีหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลและมีส่วนช่วยในการประมวลผลเชิงสถิติ ในขณะที่เว็บไซต์เป็นเพียงเครื่องมือนำเสนอข้อมูลจากฐานข้อมูลให้มีความสวยงามและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลมาจัดแสดงในรูปแบบเว็บเพจเท่านั้น

ภาพที่ 2 : การนำเสนอข้อมูลที่เปิดเผยได้จากฐานข้อมูลหลักของกระทรวงฯ ไปแสดงผลในหน้าเว็บไซต์

จากภาพที่ 2 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างฐานข้อมูลหลักของกระทรวงฯ (MFA Portal/ MFA Databank) ที่เป็นฐานข้อมูลสำหรับใช้งานภายในกระทรวงฯ เท่านั้น และการนำเสนอข้อมูลที่เปิดเผยได้จากฐานข้อมูลหลักไปแสดงผลในหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงฯ เพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณะ

ทางด้านซ้ายของภาพ จำลองโครงสร้างข้อมูลภายในฐานข้อมูลหลักของกระทรวงฯ (MFA Portal/ MFA Databank) ที่มีระบบ Firewall เพื่อป้องกันการโจรกรรมข้อมูล โดยข้อมูลภายในฐานข้อมูลจะมีการกำหนดระดับชั้นความลับเป็นโซนสีต่างๆ ประกอบด้วย 1) ข้อมูลโซนสีแดง ซึ่งเป็นข้อมูลลับสุดยอด 2) ข้อมูลโซนสีเหลือง ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารเปิดเผยได้ในระดับหนึ่ง

แต่ไม่สามารถเปิดเผยต่อสาธารณะได้ และ 3) ข้อมูลโซนสีเขียว ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปที่สามารถเปิดเผยสู่สาธารณะผ่านทางเว็บไซต์ตามปกติได้

ทางด้านขวาของภาพ เป็นการนำเสนอข้อมูลจากฐานข้อมูลหลักของกระทรวงฯ ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงฯ หรือเว็บไซต์ของกรมกองต่างๆ ซึ่งจะต้องอาศัยปัจจัยหลัก ทั้งด้านฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

ปัจจัยด้านฮาร์ดแวร์ คือ เซิร์ฟเวอร์หรือพื้นที่สำหรับจัดเก็บข้อมูลเพื่อทำการแสดงผลในหน้าเว็บไซต์ โดยปกติการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลหลักโดยตรงเพื่อแสดงผลในเว็บไซต์ไม่สามารถกระทำได้ เพื่อเป็นการป้องกันการโจรกรรมข้อมูล แต่ต้องกำหนดพื้นที่สำหรับการจัดเก็บชุดสำเนาของข้อมูลดังกล่าวที่ไม่ใช่ความลับใน Demilitarized Zone (DMZ) ซึ่งระบบจะทำสำเนาคัดลอกจากฐานข้อมูลหลักไว้โดยอัตโนมัติ หากมีการโจมตีฐานข้อมูลหรือลบข้อมูลโดยผู้ไม่ประสงค์ดี ก็จะมีผลเกิดขึ้นเฉพาะภายในพื้นที่ DMZ เท่านั้น ในขณะที่ข้อมูลทั้งหมดยังคงจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลหลักของกระทรวงฯ

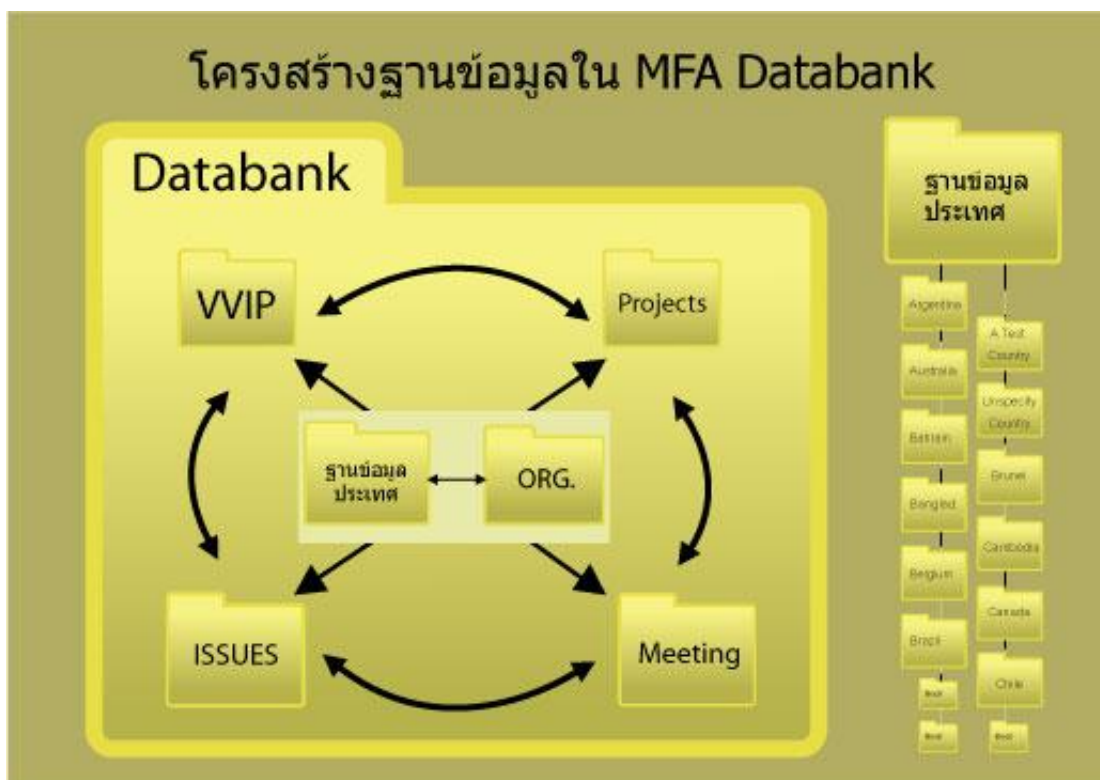
ปัจจัยด้านซอฟต์แวร์ ขณะนี้กำลังมีการพัฒนาซอฟต์แวร์ Web Service Application เพื่อช่วยให้ระบบสามารถแสดงผลข้อมูลได้อย่างถูกต้องและมีฟังก์ชันพิเศษบนหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงฯ ได้เช่นเดียวกับการใช้งานในฐานข้อมูลหลักทุกประการ

โดยสรุปแล้ว ระบบฐานข้อมูลดังกล่าวจะทำสำเนาข้อมูลในโซนสีเขียวของฐานข้อมูลหลักไว้ใน DMZ ซึ่งผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ผ่านทางเว็บไซต์ของกระทรวงฯ หรือเว็บไซต์ของกรมกองต่างๆ โดยมีซอฟต์แวร์ Web Service Application เป็นตัวช่วยให้การแสดงผลเป็นไปอย่างถูกต้องสมบูรณ์

2) โครงสร้างข้อมูลภายในของ MFA Databank

สำหรับโครงสร้างข้อมูลภายในของฐานข้อมูล MFA Databank หากพิจารณาเปรียบเทียบกับฐานข้อมูล Databank เป็นชั้นเก็บเอกสาร ชั้นเก็บเอกสารแต่ละชั้นจะเปรียบเสมือนฐานข้อมูลย่อยแต่ละฐานข้อมูลที่สามารถเพิ่มจำนวนเพิ่มข้อมูลในชั้นหรือฐานข้อมูลได้ไม่จำกัด คุณสมบัติของระบบฐานข้อมูล MFA Databank มีความพิเศษไปกว่าการเป็นชั้นเก็บเอกสารธรรมดา คือความสามารถในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างชั้นและระหว่างเพิ่มข้อมูลต่างๆ ในแต่ละชั้น ความสามารถพิเศษในการประมวลผลเชิงสถิติ ตลอดจนความสามารถในการสืบค้นข้อมูลที่ต้องการด้วยการใช้ Keyword ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 : โครงสร้างข้อมูลภายในของ MFA Databank

การพัฒนากระบวนการข้อมูล MFA Databank โดยสำนักนโยบายและแผนและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการ ทั้งในการบันทึกและปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย การสนับสนุนให้มีการใช้งานในวงกว้าง และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่เทคนิคหรือโปรแกรมเมอร์ในการปรับปรุงพัฒนาระบบฐานข้อมูล ในกรณีนี้ กรมองค์การฯ ควรให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการใช้ฐานข้อมูล MFA Databank เป็นฐานข้อมูลหลักในการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ โดยการพัฒนาหรือจัดโครงสร้างข้อมูลองค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ตลอดจนจัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเพื่อบรรจุไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank

ในขณะเดียวกัน กระทรวงฯ ควรส่งเสริมการพัฒนาระบบฐานข้อมูล MFA Databank อย่างจริงจังและให้การสนับสนุนการดำเนินมาตรการต่างๆ เพื่อผลักดันให้มีการใช้งานระบบฐานข้อมูล MFA Databank ในวงกว้างต่อไป อาทิ การสร้างและอัปเดต Web Tutorial เข้าสู่ระบบฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถอ้างอิงวิธีการบันทึกข้อมูลได้ การประสานงานกับผู้แทนกรมภูมิภาคและกรมพหุภาคีของกระทรวงฯ เพื่อให้มีการทดลองใช้ระบบฐานข้อมูลและแจ้งความเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่พบระหว่างการใช้งานระบบ ทั้งนี้ หากสามารถดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูล MFA Databank

ได้แล้วเสร็จ เป็นที่คาดได้ว่า ผู้ใช้หรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถและเห็นประโยชน์ที่เป็นรูปธรรมชัดเจนของระบบฐานข้อมูลดังกล่าว รวมทั้งตระหนักในความรับผิดชอบต่อการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลที่บันทึกไว้ในฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้งานระบบฐานข้อมูลดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเอง

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ จากประสบการณ์ของผู้ทำการศึกษาในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศและจากการสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย ทำให้ได้ข้อสรุปว่าแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การใช้แนวทางแบบบูรณาการ (integrated approach) ในการดำเนินงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย และควรดำเนินการในรูปโครงการเพื่อให้มีทรัพยากรเพิ่มเติม (additional resource) ทั้งกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการ โดยการจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวควรแบ่งการดำเนินการออกเป็นช่วง (phase) อย่างต่อเนื่อง

ประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์และสมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในการกิจต่างๆ ของหน่วยงาน ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดทำขึ้นและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลควรเริ่มต้นจากองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทยก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติที่มีโครงการความร่วมมือหรือมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย และมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ

ในการศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและการเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ เมื่อคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการพัฒนาฐานข้อมูลการต่างประเทศ หรือ MFA Databank กรมองค์การระหว่างประเทศควรให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการใช้ MFA Databank เป็นฐานข้อมูลหลักในการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ โดยการพัฒนาโครงสร้างข้อมูลองค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ตลอดจนจัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเพื่อบรรจุไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank ต่อไป

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

5.2.1.1 กรมองค์การระหว่างประเทศควรรีความสำคัญมากยิ่งขึ้นกับการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ (database) ซึ่งจะเป็ปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมบทบาทในการกำกับดูแลการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสหประชาชาติ และองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ของไทย

5.2.1.2 ควรใช้แนวทางแบบบูรณาการในการดำเนินงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย เพื่อให้ได้รับความร่วมมือในการจัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีความสมบูรณ์ สอดคล้องกันและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ตลอดจนช่วยเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (participation) การเป็นหุ้นส่วน (partnership) และความเป็นเจ้าของ (ownership) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ

5.2.1.3 กระทรวงฯ ควรให้การสนับสนุนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการต่างประเทศ หรือ MFA Databank อย่างจริงจัง เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนข้าราชการของกระทรวงฯ ให้สามารถปฏิบัติงานได้สะดวกรวดเร็วมายิ่งขึ้นด้วยการเป็นสื่อกลางสำหรับการรวบรวมข้อมูลการต่างประเทศที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายให้เป็นระบบและเชื่อมโยงถึงกัน ทำให้ประหยัดเวลาในการสืบค้นข้อมูลและสะดวกต่อการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยกระทรวงฯ ควรดำเนินมาตรการต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจของข้าราชการกระทรวงฯ เกี่ยวกับขีดความสามารถและคุณประโยชน์ของระบบฐานข้อมูล MFA Databank และผลักดันให้มีการใช้งานระบบฐานข้อมูลดังกล่าวในวงกว้างต่อไป

5.2.1.4 กรมองค์การฯ ควรจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank เพื่อให้สามารถบูรณาการกับฐานข้อมูลด้านอื่นๆ ของกระทรวงฯ และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์การฯ สามารถใช้ประโยชน์จากระบบฐานข้อมูล MFA Databank ในขณะเดียวกัน ก็มีความจำเป็นต้องเสริมสร้างความตระหนัก ติดตามและกำกับดูแล รวมทั้งดำเนินมาตรการบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์การฯ มีความรับผิดชอบในการพัฒนาและปรับปรุงข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการใช้งานระบบของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเองและความยั่งยืนของระบบฐานข้อมูลดังกล่าวด้วย

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

ในการดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

5.2.2.1 การจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศควรตอบสนองความต้องการใช้ประโยชน์ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในภารกิจต่างๆ ของกรมองค์การฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดเก็บควรครอบคลุมรายละเอียดที่แสดงถึงต้นทุน (cost) และผลประโยชน์ (benefit) ที่ไทยได้รับจากองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการตัดสินใจทางด้านนโยบายในการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การระหว่างประเทศหรือการบริหารองค์การระหว่างประเทศ

5.2.2.2 ในการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทยแบบบูรณาการ ควรมีการติดต่อและประสานงานอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอระหว่างเจ้าหน้าที่กรมองค์การฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในการสำรวจ รวบรวม จัดเก็บ วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนข้อมูล รวมทั้งควรจัดให้มีคณะทำงานหรือเวทีการประชุมหารือร่วมกัน เพื่อแลกเปลี่ยนความเห็นอย่างตรงไปตรงมาและประเมินผลเกี่ยวกับคุณภาพและความถูกต้องของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดเก็บได้ ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ การประชุมหารือร่วมกันดังกล่าวระหว่างเจ้าหน้าที่กรมองค์การฯ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติเกี่ยวกับข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดเก็บได้ ยังมักทำให้พบเห็นปัญหาความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศที่มีอยู่ได้เด่นชัดมากยิ่งขึ้น และอาจนำไปสู่การพิจารณากำหนดนโยบายและมาตรการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือของไทยกับองค์การระหว่างประเทศให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

5.2.2.3 ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในรูปโครงการเพื่อให้มีทรัพยากรเพิ่มเติม ทั้งกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการ โดยอาจพิจารณาเสนอเป็นโครงการภายใต้โครงการสนับสนุนภารกิจต่างประเทศแบบบูรณาการ (Foreign Missions' Integrated Project - FMIP) เนื่องจากมีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณ โครงการ FMIP หรือเสนอเป็นโครงการความร่วมมือกับสำนักงานผู้ประสานงานท้องถิ่นแห่งสหประชาชาติหรือสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย หรืออาจต้องจัดสรรจากงบประมาณประจำปีของกรมองค์การฯ มาใช้ดำเนินการจัดจ้างเหมาบริการบุคคลเพื่อจัดทำฐานข้อมูล และเมื่อการจัดทำฐานข้อมูลองค์การ

ระหว่างประเทศมีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่งแล้ว ก็อาจจำเป็นต้องถ่ายโอนไปเป็นภารกิจประจำของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์การฯ ต่อไป

5.2.2.4 ในการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank นั้น เจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานหรือเจ้าหน้าที่โครงการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศหรือเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของกรมองค์การฯ ควรประสานงานอย่างใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งเป็นผู้พัฒนาระบบฐานข้อมูล MFA Databank ให้ทราบเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างข้อมูลองค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล และการจัดทำและปรับปรุงข้อมูลองค์การระหว่างประเทศร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย สำหรับบรรจุไว้ในฐานข้อมูล เพื่อให้ผู้พัฒนาระบบฐานข้อมูลสามารถให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคในการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศควบคู่กันไป

บทที่ 2

กรอบแนวความคิดในการศึกษา

ในด้านการพัฒนาบริหารองค์กร การจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศจะมีส่วนช่วยส่งเสริมกรมองค์การฯ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์การบริหารงานขององค์กรชั้นนำส่วนใหญ่ ทั้งในภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันหรือการอยู่รอดในยุคโลกาภิวัตน์ และมีการกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546¹ โดยจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ ของกรมองค์การฯ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อมูลสถิติเป็นหัวใจของการวางแผนและกำหนดนโยบายการบริหารประเทศของรัฐ การกำหนดมาตรการและโครงการปฏิบัติการ การจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการและโครงการเหล่านั้น เพื่อความผาสุกของประชาชน บนพื้นฐานของข้อมูลสถิติที่ถูกต้องและมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาและเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ว่าในปัจจุบันจะมีสถาบันการศึกษาและหน่วยงานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลายแห่งได้ให้ความหมายหรือคำนิยามของข้อมูล ฐานข้อมูลและระบบฐานข้อมูล รวมถึงหลักการจัดทำฐานข้อมูลที่แตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด แต่โดยทั่วไปแล้วก็มีความหมายและหลักการสำคัญคล้ายคลึงกัน

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล

เอกสารบทเรียนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลของสถาบันการศึกษาต่างๆ อาทิ

¹ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 เรื่องการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา 11 บัญญัติว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามพระราชกฤษฎีกานี้”

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา

3.1 วิธีการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ จะอาศัยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อแสวงหาข้อมูลข้อเท็จจริงและเหตุผลที่จะนำไปสู่ข้อสรุปเกี่ยวกับประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่ควรจัดเก็บ แนวทางและวิธีการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ และที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ โดยใช้ความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของผู้ทำการศึกษาที่กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศเป็นระยะเวลามากกว่า 18 ปี และอาศัยความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เก็บรวบรวมได้จากแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3.2 แหล่งข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาที่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศจากการสนทนาแลกเปลี่ยนความเห็น การสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศของไทยและสำนักงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทย รวมทั้งความเห็นและคำแนะนำของที่ประชุมระหว่างผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยหรือสำนักงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทยที่มีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในโอกาสต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกับสำนักงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศแก่ประชาชน เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552 ณ กระทรวงการต่างประเทศ และนำข้อมูลที่เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะดังกล่าวที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ในเชิงสัมพันธภาพของเหตุและผล ในส่วนของที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ผู้ทำการศึกษาได้สนทนาหารือกับเจ้าหน้าที่สำนักนโยบายและแผนและศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศและสำรวจความเห็นของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เหมาะสมและมีการเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ

บทที่ 4 ผลการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ สามารถจำแนกการพิจารณาออกตามขั้นตอนการจัดทำฐานข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล

ประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์และสมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในการกิจต่างๆ ของหน่วยงาน สำหรับกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งมีภารกิจหลักในด้านการประสานงานและการกำกับดูแลการดำเนินความสัมพันธ์กับองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศอื่นๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายและผลประโยชน์ทางด้านการเมือง สังคมและการพัฒนาของไทยนั้น ย่อมมีความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเพื่อการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งการกำหนดท่าทีและการตัดสินใจทางด้านนโยบายต่อประเด็นปัญหาในระดับโลกหรือระดับภูมิภาคที่มีการพิจารณาในเวทีองค์การระหว่างประเทศ ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดทำขึ้นและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลจึงควรเริ่มต้นจากองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญ และมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับไทยก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติที่มีโครงการความร่วมมือหรือมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย¹ และมีรายละเอียด

¹ ในปัจจุบันมีองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติ (United Nations system) และองค์การที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสหประชาชาติที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 27 องค์การ จำนวน 33 สำนักงาน อันประกอบด้วย

1. สำนักงานองค์การที่เน้นเฉพาะหรือมีโครงการ/กิจกรรมระดับประเทศ (UN Country Team in Thailand) ได้แก่ ADB, FAO, ICAO, IFC, ILO SRO, IOM CO, UNISDR, UNAIDS CO, UNDP CO, UNEP, UNESCO, UNFPA CO, UNHCR, UNICEF CO, UNIDO, UNIFEM, UNOCHA, UNODC, UNOHCHR, UNOPS, World Bank (IBRD) และ WHO

2. สำนักงานองค์การที่เน้นเฉพาะ โครงการ/กิจกรรมระดับภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค (UN and affiliated agencies with regional focus) ได้แก่ ILO RO, IOM RO, ITU, UNAIDS RST, UNDP RCB, UNESCAP, UNFPA RO, UNICEF EARPO, UPU, WFP และ UNCCD

นอกจากนั้น ประเทศไทยยังเป็นที่ตั้งของสำนักงานองค์การระหว่างรัฐบาล (intergovernmental organizations) และองค์การที่มีใช้รัฐบาล (non-governmental organizations) หรือองค์กรเอกชนอีกเป็นจำนวนมาก

เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญสำหรับการวิเคราะห์และติดตามสถานการณ์และพัฒนาการขององค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศ จากประสบการณ์ของผู้ทำการศึกษาในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศและจากการสอบถามความเห็นของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย ทำให้ได้ข้อสรุปว่าแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ การใช้แนวทางแบบบูรณาการ (integrated approach) ในการดำเนินงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยและสำนักงานองค์กรสหประชาชาติในประเทศไทย และควรดำเนินการในรูปแบบโครงการเพื่อให้มีทรัพยากรเพิ่มเติม (additional resource) ทั้งกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาใช้ในการดำเนินการ โดยการจัดทำฐานข้อมูลดังกล่าวควรแบ่งการดำเนินการออกเป็นช่วง (phase) อย่างต่อเนื่อง

ประเภทและชนิดของข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์และสมควรจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลย่อมขึ้นอยู่กับความต้องการใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศในภารกิจต่างๆ ของหน่วยงานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศที่สมควรจัดทำขึ้นและจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลควรเริ่มต้นจากองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทสำคัญและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทยก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์การระหว่างประเทศภายใต้ระบบสหประชาชาติที่มีโครงการความร่วมมือหรือมีสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทย และมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศและความสัมพันธ์ของไทยกับองค์การระหว่างประเทศนั้นๆ

ในการศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของฐานข้อมูลองค์การระหว่างประเทศและการเชื่อมโยงกับผู้จัดเก็บและผู้ใช้ข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ เมื่อคำนึงถึงแนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการพัฒนาฐานข้อมูลการต่างประเทศ หรือ MFA Databank กรมองค์การระหว่างประเทศควรให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการใช้ MFA Databank เป็นฐานข้อมูลหลักในการจัดเก็บข้อมูลองค์การระหว่างประเทศ โดยการพัฒนาโครงสร้างข้อมูลองค์การระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล ตลอดจนจัดทำข้อมูลองค์การระหว่างประเทศเพื่อบรรจุไว้ในฐานข้อมูล MFA Databank ต่อไป

บรรณานุกรม

กรมองค์การระหว่างประเทศ. 2552. รายงานการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย
กับสำนักงานองค์การสหประชาชาติในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลและเผยแพร่
ความรู้เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศแก่ประชาชน. เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2552
ณ กระทรวงการต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการต่างประเทศ.

“การใช้โปรแกรม Microsoft Access 97.” 2552. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://home.kku.ac.th/kchaiy/Access/index.html>

“ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูล.” 2544. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://sot.swu.ac.th/cp342/lesson01/index.htm>

“ระบบการจัดการฐานข้อมูล.” 2550. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://mfatix.com/home/node/20>

“ระบบฐานข้อมูล Data Directory.” 2552. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:

<http://service.nso.go.th/statplan/index.jsp>

สุรพล มณีพงษ์. 2550. การพัฒนาระบบงานอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้ข้าราชการกระทรวงการ
ต่างประเทศ สามารถปฏิบัติงานได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั่วโลก. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
การฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง: ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 53.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.

ประวัติผู้เขียน
นายสมศักดิ์ เตรียมแจ้งอรุณ

ตำแหน่ง	นักการทูตระดับชำนาญการพิเศษ กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
เกิด	วันที่ 1 มกราคม 2498
อายุ	54 ปี
สถานภาพ	โสด
ประวัติการศึกษา	
2522	เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2525	เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต (ศึกษาเป็นภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2536	Graduate Diploma in Foreign Affairs and Trade มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย
ประวัติการฝึกอบรม	
2528	Foreign Service Training กระทรวงการต่างประเทศออสเตรเลีย
2529	การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ ปี 2529 กอ.รมน.
2541	Trade Policy: Multilateralism and the Asia-Pacific Region สถาบันความร่วมมือเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2543	การบริหารสำหรับผู้จะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง ประจำปี 2543 สถาบันการต่างประเทศ
2545	Training Program for ASEAN Mid-Career Level Diplomats 2002 Foreign Service Institute กระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์
ประวัติการรับราชการ	
2525	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 3 กองโครงการเศรษฐกิจ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- 2526 เจ้าหน้าที่การทูต 3
 กรมเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2527 เจ้าหน้าที่การทูต 4
 กรมเศรษฐกิจ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2528 เจ้าหน้าที่การทูต 4
 กรมการเมือง กระทรวงการต่างประเทศ
- 2530 เลขานุการตรี
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว
- 2530 เลขานุการโท
 สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงโตเกียว
- 2534 เจ้าหน้าที่การทูต 5
 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2535 เจ้าหน้าที่การทูต 6
 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2542 เจ้าหน้าที่การทูต 7
 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2550 เจ้าหน้าที่การทูต 8 ว
 กรมเอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา กระทรวงการต่างประเทศ
- 2550 เจ้าหน้าที่การทูต 8 ว
 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2551 นักการทูตระดับชำนาญการพิเศษ
 กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ